

CONTRIBUTION TO THE MEADOW VEGETATION IN PODKRKONOŠÍ

Příspěvek k luční vegetaci Podkrkonoší

Martina STRÁNSKÁ

KBFR AF ČZU

Souhrn, klíčová slova

V letech 1996 – 2002 byly sledovány změny druhového složení lemového společenstva třídy *Trifolio-Geranietea sanguinei* Th. Müller 1961 po ukončení obhospodařování porostu. Bylo zjištěno snížení celkového procenta pokryvnosti trav (s výjimkou *Calamagrostis epigeios* a *Holcus mollis*) a leguminóz, naopak poměrně velký nárůst pokryvnosti dvouděložných rostlin.

Lemové společenstvo, změny druhového složení, trvalý travní porost.

Summary, keywords

Between the years 1996 and 2002 the changes in species composition of the fringe community (class *Trifolio-Geranietea sanguinei* Th. Müller 1961) were observed after the land ceased to be used. The results show the trend of decrease in the global representation of grasses (with the exception of *Calamagrostis epigeios* and *Holcus mollis*) and leguminoses and relatively a great increase in representation of dicotyledons.

Fringe community, changes in species composition, permanent grassland.

Úvod

Společenstva cenologicky náležící třídě *Trifolio-Geranietea sanguinei* představují semitermofilní až termofilní druhově bohaté lemy lesů na středně hlubokých půdách (Moravec et al. 1995; Chytrý et al. 2001). Většina lučních společenstev (včetně lesních lemů) je antropicky podmíněna a zároveň je na lidské činnosti existenčně závislá. Při absenci odstraňování nadzemní biomasy dochází k invazi dřevin, naopak při jejich intenzivním využívání ke snížení druhové diverzity (Krahulec et al. 1996). K největšímu ohrožení lemových společenstev zároveň patří nevhodná agrotechnika.

Metody

Za účelem sledování sukcesních změn lemového společenstva blízkící se svým druhovým složením třídě *Trifolio-Geranietea sanguinei* byla vytyčena po ukončení obhospodařování v katastru obce Čistá u Horek (okres Semily) stacionární plocha o rozměrech 10 × 10 m. Pokusná lokalita s jihozápadní expozicí leží v nadmořské výšce 526 m n. m., sklon terénu je 5°. Tento trvalý travní porost v soukromém vlastnictví je od roku 1996 ponechán ladem, do roku 1996 byl občasné 1× ročně kosen.

Ke studiu byl zvolen fytoocenologický popis společenstva metodou curyšsko-montpelliérské školy (Braun-Blanquetova stupnice abundance dominance; r, +, 1, 2, 3, 4, 5). Zapsána byla sociabilita a procentuální zastoupení každého druhu. Fytoocenologické snímkování bylo prováděno 3× ročně po dobu 7 let.

Níže citované druhy a jejich procentuální pokryvnosti byly zaznamenány dne 9. 7. 2002.

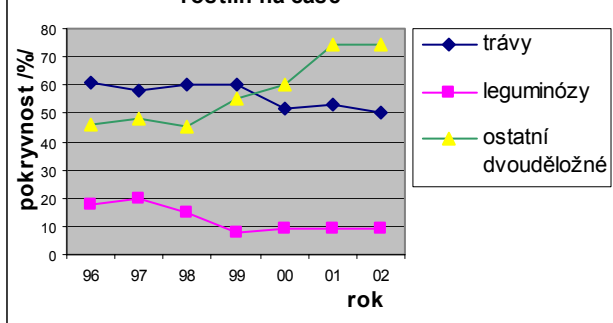
Výsledky – diskuse

Z výsledků jsou patrné některé sukcesní trendy společenstva. Především je to celkové snížení pokryvnosti trav a leguminóz na úkor ostatních dvouděložných rostlin (Graf č. 1). Podobné závěry zmiňuje Kvítek et al. (1998) u jednosečných porostů oproti porostům dvousečným. Výjimka u graminoidů se týká *Calamagrostis epigeios*, kde dochází naopak k poměrně velké expanzi tohoto druhu (pokryvnost se od roku 1996 zvýšila z 5% na 10%), a dále pak *Holcus mollis*, kde již zvýšení pokryvnosti není tak značné.

Nárůst odumřelé travní biomasy není zatím průkazně dokázán, i když je podle literárních údajů předpokládátný (Fiala et Gaisler 2000). Průkazně se zvýšil počet rostlinných taxonů, procento pokryvnosti dvouděložných rostlin dosáhlo nárůstu od

roku 1996 o 28%. V letním aspektu dominuje především *Origanum vulgare*, *Melampyrum nemorosum*, *Veronica chamaedrys*, *Galium album*. Dalšíh 35 druhů zastupuje *Knautia arvensis*, *Fragaria vesca*, *Tanacetum vulgare*, *Centaurea scabiosa*, *Dianthus deltoides*, *Achillea millefolium*, *Clinopodium vulgare*, *Hypericum perforatum* aj. V bylinném patře porostu dochází v důsledku absence odběrů biomasy (kosení, pastva) k poměrně rychlé invazi dřevin *Crataegus sp.* a *Rubus sp.*

Graf č. 1: Závislost pokryvnosti skupin rostlin na čase

Použitá literatura

- Fiala J., Gaisler, J. (2000): Tvorba biomasy při rozdílném ošetřování travních porostů bez pícninářského využití. *Rostlinná výroba*, 46, (6): 269-272.
- Chytrý M., Kučera T. & Kočí M. (2001): Katalog biotopů České republiky. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Praha.
- Krahulec F. et al. (1996): Louky Krkonoš: Rostlinná společenstva a jejich dynamika. *Opera Corcontica*, 33: 3-250. Praha.
- Kvítek T., Klímová P., Šonka J. (1998): Vliv mulčování na botanické složení a pokryvnost lučního porostu, evapotranspiraci a vlhkost půdy. *Rostlinná výroba*, 44 (12): 553-560.
- Moravec J., et al. (1995): Rostlinná společenstva České republiky a jejich ohrožení. Ed. 2. Severočeskou Přír., Příl. 1995: 1-206.

Řešeno v rámci grantu FRVŠ č. 1044/2002 – G4.